

ՓՈՒՆՉ ԵՄԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ
Գարեկան բաժանորդագիրն է երկու եւ կէս արծաթ մէ.
ձիւ կանխիկ վճարելի, քէ՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր
արուարձանաց եւ քէ՛ գաւառաց համար:
Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կ'ընդունուի.
ՀԱՏԸ 40 ՓԱՐԱՅ Է
Ծանուցմանց տողը 3 դրը. ե մէկ անգամի համար.
Աւելի ամսոց կ'ըլլայ աւելի անգամներու համար:

درعليهدهه بالی بازارنده نافعه خاندۀ اوست قانده
۱۶ نومرولی اوطنده «پونچ» غرضتی صاحب امتیازی
مبارسوم آلاچیان
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du Journal Armenien
POUNCE
16 Nafie-Han, Balouk Pazar 16
CONSTANTINOPLE

ՀԱՍՏ
Ա. Տ. Տ. Տ. Տ. Տ.
Ս. Տ. Տ. Տ. Տ. Տ.
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պալլեգ-Բազար, Նախիկ խան վերի յարկ, քիւ 16

ԽՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ «ՓՈՒՆՉ»-Ի
ՈՒՆՏԱՎԱՅՐԵՐԸ
Խաչկերացի տօնի օրերը Արմա-
շի դպրեւանքը գտնուող զբոսայտն
ու բաներուն անձ մը՝ եկեղեցւոյ
մէջ կատարուած տօնական ոգեղը-
ութիւնները յիշատակելէ, Դուրեան
Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսի պատարագի
զգեստուց ոսկեծածուկ ու աղա-
մանդալարը ըլլալը նշանակելէ, եւ
անոր քարոզը դմարմամբ դուրս
եկողը, վանքին դրօշ վիճակը սա-
պէս նկարագրած է. «Ամէն կողմ
բազմաթիւ երիտասարդներ կը
պարեն կը կանչեն. բազմաթիւ
սեղանք մէջտեղ դրուած է, որուն
վրայ ճերմակ լուրջ ու գինին լոյ-
սերու մէջ զետեղուած. անշուշտ
անպատշաճ տեսարան մը. ասոնց
մէջ մէկը ձագարով (հունի) կը
կոծէր օդին. ասոնք ուրիշ շրջա-
նակ մը, որուն մէջ աղջիկներ տըղ-
կաներով կը պարեն ուրիշ տեղ մը՝
Հայ Լազերը՝ ձեռք ձեռքի տուած՝
ճօճալով, ոտուկներով կը խաղան
իրենց աւանդական քիմեքիին ձայ-
նով. լաքերնաներու, կարիքներու,
քիմեքիներու, մանուկներու ու
լուծակներու խառնակ ձայները
մարդկային ժխորին հետ միացած՝
մթնոլորտը կը լինէր այնչեպէս. ասոնց
մէջ մինչեւ լոյս խնդրեր ալ կան»
Ոչ միայն Արմաշի, այլեւ ուրիշ
քաղաքաց, զիւրաքաղաքաց ու գիւ-
ղօրէից ուխտավայրերէ ալ ուխտա-
ւորաց արեւելոյթեան ու անհեթեթ
խրախմտութեանց նկարագրու-
թիւնը կը հրատարակուին յաճախ,
որոնք նոյնպէս ու զոտանք կը պատ-
ճառեն ողջմասն անձանց, եւ մինչեւ
իսկ մոտեցել կուտան առաջարկել,
պահանջել որ փակուին այդ ուխ-
տավայրերն, եթէ անկարելի է
խափանել արեւելոյթեան ու խրախ-
մտութեան զայլի տեսարաններն,
որոնք տեղի կ'ունենան նուիրական
ուխտագնացութեան առթիւ, եւ
ուխտավայր վանքերն ու եկեղե-
ցիներն՝ թէպէտ ուխտաւորներէ
քանի մը հարիւր լլրա տարեկան
հասցի կ'ունենան, բայց դուրսը
բերաւոր լիւրսեր կը վառնուին,
բարոյական ու ֆիզիկական ծանր
կորուստներ կ'ըլլան, ուխտի դա-
ցողներէ շատերը հիւժեւալ արտա-
յեւալ կը վերադառնան:
Ուխտավայրաց ներքինն ու ար-
տաքինն ո՞րչափ իրարմէ հեռու է
Պահ մը առաջ սրբանուէր երգեր
ու մեղեդիներ, պահ մը ետք
արեւելոյթիւն, անճոռնի խրախ-
մանութիւն, արտաւայր պար ու
նուագածութիւն: Մէկ խօսքով
բարեպաշտական չորսուկն եկե-
ղեցւոյ մէջ, եւ անմիջապէս դուր-
սը՝ ամբարշտական... Դուրեան
Սրբազան անշուշտ գիտէ այս վի-
ճակը. հարկ չէ՞ր, պէտք չէ՞ր որ
քարոզին զլիւսաւոր նիւթ ընէր՝ ուխ-
տաւորներն յորդորել որ համեա-
տութեամբ, պարկեշտութեամբ

վարուին, արեւելոյթեան զգուշա-
նան, արտաւայր խրախմտութիւն-
ներէ խորշին: Անհրաժեշտ չէ՞ր
բացատրել թէ այդ վարմունքը
կրօնքի, մարդկութեան ու բա-
րեկրթութեան բողոքովն հա-
կառակ են, եւ այդ վարմունքն
ունեցողներուն ուխտը երբեք ըն-
դունելի չըլլար, այլ ընդհակա-
ռակն՝ երկրէ ու երկնէ ծանր պա-
տուհասներ կը թափին այնպիսի
եաց վրայ, ճարտասան Դուրեան
եւ այլ ճոխ ու ճարտար առեւտրա-
տող համբաւ ունեցող եկեղեցա-
կանք կրնան եկեղեցեաց բեմերէն
դուրս թէ՛ այսպիսի ուխտագնա-
ցութիւն, ո՞ր որ ալ ըլլայ, ոչ
միայն արտաւարութիւն է, այլ
տասկալի հեղեղութիւն ընդդէմ՝ Աս-
տուծոյ, եւ ո՞րք ու երեւան ան-
թողի:
Եթէ կրնան արդարեւ ժողովրդ-
դեան ոչ թէ հաճոյից, այլ օգտին
համար սահմանաւ է, եթէ ար-
դարեւ ուխտիւք պարտաւորութիւն
բառնա՞նք է՝ անձնուրութեամբ
աշխատել ժողովրդեան բարեւոյն
համար, անաշխատութեամբ ու ան-
կեղծութեամբ ամէն միջոց ի գործ
դնելու է՝ ժողովուրդը մոլորելու
ներէ, ծայրայեղութիւններէ զգու-
շացնելու, խորհեցնելու համար,
բայց ոչ միայն բանիւ, այլ անձնա-
կան դործնական օրինակաւ, որ-
պէս զի աղքեցիկ ու օգտակար ըլ-
լայ:
Նուա՞ղ ցաւալի է նկատել որ
կիրակէ ու տօնական օրերու մէջ,
ուխտաւորութեան ատեն, պահաց
մերձակայ օրերու մէջ, արեւելո-
յթիւնն ու խայտառակ խրախմա-
նութիւնը աւելի յառաջ կը տար-
ուին: Ո՞ր կրօնք, ո՞ր դաւանութիւն
այս վարմանց թողտուրութիւն կը
նշէ: Չինացի փիլիսոփայն շատ իրա-
ւամբ ըսած է՝ ըրիտաւորութեան
քարոզչի մը թէ՛ ձեր կրօնքը պի-
տի ընդունէի, եթէ ձեր վարքն
ալ ձեր Գրքին համաձայն ըլլար...
ՊԵՏԻՄԱՐԳԱՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ
ԼՈՒՐԵՐ
Երկուշաբթի, Գուգարիուի մայր
եկեղեցւոյ ավակալութեան տաճարի մէջ,
մայրաքաղաքիս նախակրթարանաց 136
մանչ ու աղջիկ շրջանաւարտից վկա-
յականաց բաշխման հանդէսը կատար-
ուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատ-
րիարք հօր, ի ներկայութեան եկեղե-
ցական ու աշխարհական դասերէ բազ-
մաթիւ հանգիստականաց: Համիտիյէ
քայլերգով բացուեցաւ հանդէսը. ապա
սո Օգոստ. Սուլթանի ձօնեալ երգ եւ
ուրեք եւ դաշնակաձեռնութիւն: Ասոնց
յաջորդեցին Ուսումնական ինտերնոյ
տեղեկագիրն՝ նախակրթարանաց վի-
ճակին վրայ, եւ շրջանաւարտից ու
մանչ հայերէն ու թուրքերէն ճառերն,
որոնց հետ կը շարունակուէին երգերն
եւ կը բաշխուէին վկայականք: Ս.
Պատրիարքը փակեց հանդէսը՝ նախա-
կրթութեան վրայ ճառելով, եւ շնոր-
հակալութիւն յայտնելով աշխատաւո-
րաց համար: — Շրջանաւարտից 76

նոյն օրը մէկմէկ մէճիտ իւր վկայա-
կանի ծախք վճարեցին ի նպաստ Ու-
սուցչաց Օգնութեան Սնտուկին, 23ր
ի վերջոյ պիտի տան, եւ մնացեալը
իւր չափաւոր՝ ձրի ոտացան վկայա-
կանները:
— Կրկնեք թէ՛ Սուրբատեան հա-
ղուցեալ Մանուկ էֆէնտիի այրի տի-
կինը առաջագործ է՝ կարեւոր գումար
մը նուիրել կրթական գործի մը հա-
մար, եւ իւր անունն յաւերժացնել,
ինչպէս ամուսնոյն յիշատակը կը մնա
մայր եկեղեցւոյ նորոգութեան գործն.
վր:
— Պատգուիկ ներսեւեան վարժա-
րանի վերաշինութեան գործն սկսաւ
երկուշաբթի, եւ աշակերտք եկեղեց-
ւոյ վերնատունը փոխադրեցան: Ինչ-
պէս յայտնի է՝ ծախքը կը նուիրեն
Բարազման եղբարք:
— Տիգրան էֆէնտի թողտուր 10
օսմանեան ոսկի նուիրեց Բերայի Աղ-
քատախնամին, հանգուցեալ եղբորն
մահուան առթիւ:
— Թողտուր հանգուցեալ Մար-
տիրոս էֆէնտիի յուղարկաւորութեան
առթիւ՝ ծաղկապսակի փոխան՝ հիւան-
դանոցի նուիրուած գումարն գումարն է
17179 դրուշ:
— Պրուսայի ծանօթ վաճառական.
նիքէն Կուրտիկեան Սերովլէ էֆէնտի
մեծեր, եւ յուղարկաւորութիւնը մեծ
հանդէսով կատարուեց է նախագա-
նութեամբ Առաջնորդ Սրբազանին, ի
ներկայութեան աղջկան ու օտարազ-
գի բաղմուտեան, Հանգուցեալը կը
նպաստէր տեղեւոյն եկեղեցւոյ, վար-
ժարանի ու կարօտելոց:
— Իգլիկի Առաջնորդարանէ 50 օս-
մանեան իւրաքանչիւր է Պատրիար-
քարան՝ նորնտուր Առաջնորդին պաշ-
տօնական ծախսը համար:
— Կիրիկի Ս. Սահակ Ս. Կաթողի-
կոսը՝ չորեքշաբթի, Երուսաղիմայ պատ-
րիարքական Փոխանորդ Տ. Գեորգ Սրբ-
ազանի եւ Գուգարիմեան Գառնիկ է-
ֆէնտիի հետ կայսերական պալատը զը-
նաց, զլիւսաւոր քարտուղար փաշայի
միջոցաւ՝ Նորին կայսերական Վեհա-
փառութեան մատոյց իւր եւ ժողո-
ւրդեան խորին շնորհակալութիւնն
ըր՝ կայսերական շնորհաց համար:
— Կիրիկի տեղապահ Տ. Արքայաժ-
մակալ Սահակեան վիճակին գա-
ւառական ժողովն ու թաղական խոր-
հուրդները կազմակերպեց է:
— Կրօնական ու Գաղաքական ժո-
ղովոց անդամք հրաւիրուել էին՝ չո-
րեքշաբթի խառն նիստ ընել, բայց
ներկայ գտնուեցան Տ. Գաթրիէլ Սրբ-
ազան, Տէր Ներսէսեան եւ Աստուծոյ
էֆէնտիներն միայն, եւ քանի մը խընդ-
րոց վրայ խորհրդակցելէ ետքը մեկ-
նեցան:
— Գուգարիուի Աղքատախնամի 13
ամսուան համարապատկան տեղե-
կագրէն (1903 մայիս 1է մինչեւ 1904
յուլիս 1) կ'իմացուի թէ՛ այդ շրջանի
մէջ 1158 հիւանդը, առանց աղքի ու
կրօնի խորութեան, դարմանուեցին
զիւր ու սնունդ տրուելով: Հասցի ու
նեցեր է 6518 դրուշ՝ գանձանակէ. 10616
դրուշ՝ բաժնեգէնէ. 5159 դրուշ՝ պնակ-
ներէ. 8176 դրուշ՝ թատերախաղէ: Թաղա-
կեղեր է 13819 դրուշ՝ զեղերու. 16713
դրուշ՝ անուշի. 9834 դրուշ՝ ամուսնի,
տնականաց ու քարտուղարի. 7144 դրուշ՝
գործակատարի, հաւաքչի ու բժշկի ծա-
խուց: Ընդամենը՝ 47511 դրուշ՝ ծախք:

— Այս հաշուոց քննիչ մասնախումբը
չափազանց համարեց է դեղերու գու-
մարը Մեք ալ կը դիտեմք թէ՛ բա-
ցորոշ նշանակուած չին քարտուղարի,
գործակատարի ու հաւաքչի տրուած
գումարները: 9834 դրուշէն ո՞րքան
տրուած է քարտուղարի. 7144էն ո՞ր-
քան տրուած է գործակատարի եւ հա-
ւաքչի: Ի՞նչ է գործակատարին պաշ-
տօնը:
— Գուգարիմեան կ'իմանա՞մք թէ՛ կի-
րիկի Ս. Կաթողիկոսը, հարանեկան
չափազանց ծախքերէ ժողովուրդը ըզ-
գուշացնելու համար՝ կանոնադրի մը
դրկեր է թեմերն, եւ գործադրել կ'աշ-
խատին Առաջնորդարանները:
— Վանայ առաջնորդական տեղա-
պահ հանգուցեալ Տ. Սահակ եպիսկո-
պոսի օժուկն ու յուղարկաւորութիւնը
բաւական հանգիստաւոր եղեր է, կար-
գադրութեամբ նորնտուր Արք. տե-
ղապահ ծանօնեան Տ. Մեսրոպ ա-
ւագ քահանայի: Շրջանայ վանքերէ,
անապատներէ ալ եկեղեցականք ներ-
կայ գտնուեցին: Ամսոյ 7ին, քա-
ղաքամէջի Ս. Վարդան եկեղեցւոյ մէջ
Պատարագ մատուցուեց եւ օժման ա-
րարողութիւնը կատարուեց է: Յու-
ղարկաւորաց մէջ տեսնուեցին եւ կու-
սակալ փաշայի կողմանէ օգնականը,
օստիկան զօրաց հրամանատարն, դո-
մինիկեան եկեղեցականք, Նոյն օրը
վարժարանները փակուեցին, եւ ուսու-
ցիչը ու ուսանողը ներկայ գտնուեցին:
Եւ զօրք զգեստաւորեալ քահանայք
դազաղը եկեղեցիէն դուրս հանեցին,
չորս տեղ Աւետարաններ կարդացուեցին,
եւ քաղաքամէջէն 10 վայրկեան հետի
Հայկազանը եկեղեցւոյ բակին մէջ
մտնելու համար է մարմինը՝ Շիրոյեան
Գաթրիէլ եւ Մելիքեան Պողոս եպիսկոպո-
սաց ջով: Գերեզմանին վրայ դամբա-
նական խօսքեր են Տ. Մեսրոպ քահա-
նայ, Յովնանէս էֆէնտի Գուգարի-
մեան, Արտաշէս էֆէնտի Հիւսեան, եւ
Երամեան վարժարանի աշակերտաց
մէկը:
— Պաղտատի պատրիարքական նոր-
նտուր փոխանորդ Տ. Սերովլէ վար-
դապետ Սահակեան, որ իբրեւ միա-
բան՝ Երուսաղէմ կը գտնուի, զէպի
Պաղտատի կ'ուղեւորի այս օրերս: Պաշ-
տօնական թուղթերը Պատրիարքարա-
նէ Երուսաղէմ զրկուած են: Պաղտա-
տի Գաղաքական ժողովը Երուսաղիմայ
Ս. Պատրիարքէն ալ հեռագրով խընդ-
րած է փութացնել Տ. Սերովլէ վար-
դապետի ուղեւորութիւնը:
— Կրօնական ժողովը երեքշաբթի
նիստ րուաւ: Ներկայ էին Տ. Գրիգորի-
ոս Արքեպիսկոպոս Յովնանէսեան,
պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաթ-
րիէլ Սրբազան եւ Տ. Կարապետ աւագ
քահանայ Սեթեան: Այս նստին միջ-
որոշուեց է գրել Երզնկայի փոխառաջ-
նորդին, որ մայրաքաղաքը զրկէ
Մարկոս քահանայն: Փոխառաջնորդը
Պատրիարքարանի տեղեկագրած է թէ՛
այդ քահանային ապօրինի կերպով նը-
շանած է Գոմեր գիւղի բնիկներէն Կոյս
աղջիկ մը Գէմալի վարի Բազառիչ
գիւղի բնիկներէն մէկու մը հետ, ու
րուն կ'ընդ որդ է:
— Աղջնիկը Տ. Գրիգոր քահանայ
Այտընեան՝ Կրօնական ժողովոյ որոշ-
մամբ՝ Պրուսայի պիտի երթայ, տեղ-
ւոյն Գաթրիէլ քահանային զէմ գումար
գանձատնները քննելու եւ Պատրիար-
քարանի տեղեկագրելու համար:

— Փարիզի նորակառոյց եկեղեցւոյ
օժման հանդէսը կատարուեց է անց-
եալ կիրակէ, կարգադրութեամբ Տ.
Վառդապետ քահանայի:
— Երուսաղիմայ կառավարիչ Ռէշիտ
պէ՛ր ամսոյ 5ին, Բեթղէնէմի հայ
վանքն ալ այցելեց, Հայ վարդապետ
տաց հետ սիրով տեսակցեց, եւ գո-
հութիւն յայտնելով մեկնեց է:
— Մաքրի գիւղի թաղապետական
թատրոնի մէջ վաղը ներկայացոււմ մը
պիտի տրուի՝ տեղւոյն հայ կարօտելոց
նպաստելու համար:
— Կիրիկի Ս. Սահակ Ս. Սահակ
Ս. Հայրն երկու օրէ ի վեր սկսած
է զբաղիլ ժողովրդեան կրօնական ու
կրթական խնդիրներով: Այս շաբթու-
ալ շարունակուեցան այցելութիւնք,
եւ գրեթէ վերջացան:
— Օգոստ. Սուլթանն հանգուցաւ ա-
ռաջին աստիճանի Մէճիտիյէ պատուա-
նշան շնորհիւ պատրիարքական փո-
խանորդ Տ. Գաթրիէլ Սրբազանի, երկ-
րորդ աստիճանի՝ Երուսաղիմայ Պատ-
րիարքական փոխանորդ Տ. Գեորգ
Սրբազանի, եւ Իւլայի երկրորդ աստի-
ճանի՝ Պատրիարքարանի գործակատար
Արիս էֆէնտիի, որ անցեալ ուրբաթ
Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսի հետ կայ-
սերական պալատը դաջած էին: Խըն-
դակցութեամբ կը շնորհաւորեմք:
— Հապէշաստանի մէջ հաստատեալ
աղջայինք՝ Պատրիարքարանէ եկեղե-
ցական մը խնդրեր են իրենց հոգեւոր
հովուութեան համար:
— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը
շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՛
Ռուբէն էֆէնտի Գալիմաճեան եւ
ճորիբը Ռումէլի երկաթուղւոյ բաժ-
նետն մը (թիւ 408990) Հիւանդանո-
ցի նուիրեցին, ի յիշատակ իրենց եղ-
բոր՝ Սիւլայի անտառաց տեսուչ Մի-
րան էֆէնտի Գալիմաճեանի:
— Թուոսթի նորնտուր Առաջնորդ
Վ. Վահրէճ վարդապետ, որ կը հրա-
ժարէր, ժողովրդեան թախանձանաց
վրայ յօժարեց է ընդունիլ այդ պաշ-
տօնը:
— Պաղտատի ծանուցում Տնտե-
սական խորհրդոյ
«Գուգարիմեան ծախսի միացեալ
թաղից Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մա-
տակարարութեան հաշուին՝ սկսեալ
1899 Սեպտեմբր 1է ցլերը Օգոստոսի
1903 տարւոյ ըստ օրիկի Տնտեսական
խորհրդոյ մատուցուած եւ անոր յար եւ
նման օրինակը յիշեալ եկեղեցւոյ բակը
կախուած է՝ ի տես թաղեցի ժողովրդ-
դեան՝ քան եւ մէկ օրուան պայմա-
նաժամաւ: Կը հրաւիրուին պատուար-
ժան թաղեցիներն որ այդ հաշուեցոյ-
ցին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն
ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն
Տնտեսական խորհրդոյ՝ որոշեալ պայ-
մանաժաման մէջ, յորմէ յետոյ՝ անլսե-
լի պիտի մնայ որ եւ է դիտողութիւն:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկուշաբթի, Գուգարիուի մայր
եկեղեցւոյ ավակալութեան տաճարի մէջ,
մայրաքաղաքիս նախակրթարանաց 136
մանչ ու աղջիկ շրջանաւարտից վկա-
յականաց բաշխման հանդէսը կատար-
ուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատ-
րիարք հօր, ի ներկայութեան եկեղե-
ցական ու աշխարհական դասերէ բազ-
մաթիւ հանգիստականաց: Համիտիյէ
քայլերգով բացուեցաւ հանդէսը. ապա
սո Օգոստ. Սուլթանի ձօնեալ երգ եւ
ուրեք եւ դաշնակաձեռնութիւն: Ասոնց
յաջորդեցին Ուսումնական ինտերնոյ
տեղեկագիրն՝ նախակրթարանաց վի-
ճակին վրայ, եւ շրջանաւարտից ու
մանչ հայերէն ու թուրքերէն ճառերն,
որոնց հետ կը շարունակուէին երգերն
եւ կը բաշխուէին վկայականք: Ս.
Պատրիարքը փակեց հանդէսը՝ նախա-
կրթութեան վրայ ճառելով, եւ շնոր-
հակալութիւն յայտնելով աշխատաւո-
րաց համար: — Շրջանաւարտից 76

—Օգոստոս. Սուլթանն հաճեցաւ հրաժարել որ՝ զօրաց ամաթաղանները ամսէ ամիս կանոնաւորապէս վճարուին, եւ այս վճարման ապահովութեան միջոցները նախարարաց ժողովէն տեղեկագրուին:

—Մէրճի դամազամ Սէնուսի էֆէնտի եւ ոստիկանութեան պաշտօնեայ Սիւլէյման աղա դատաստանի կ'ենթարկուին՝ իրենց զեղծմանց համար:

—Մայրաքաղաքի նշանաւոր յոյներէն Պ. Թէոտոր Մամբրօքը տալիս սեղանաւորն՝ անցեալները Լոնտոնի մէջ վախճանեալ եղբորն ի յիշատակ, Ենթոգլուէի հիւանդանոցի քով դարձմանատուն մը շինելու համար 10000 լիւրա նուիրել խոստացէր է Պատրիարքին:

—Մայրաքաղաքի անգղիական դեսպանը՝ որ արձակուրդով պիտի ուղեւորէր այս շաբթու, անձնական տրակարուքեան պատճառաւ հարկադրեցաւ յետաձգել ուղեւորութիւնը:

—Երէկ, ուրբաթու աղօթից հանդէսէն ետքը, մայրաքաղաքի գերմանական, իտալական ու սերպիական դեսպանը հետգնեց Օգոստոս Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցան:

—Մայրաքաղաք գտնուող իտալացի ուղեւորացի մէջ է իտալիոյ նախարարակազմի որդին, եւ երէկ ուրբաթու աղօթից հանդէսին ներկայ գտնուեցաւ:

—Կայսերական անձնական գանձու պաշտօնեաներէն ոմանք եւ երկրաչափ մը Պալաթ գացին՝ Հրէի մը տան հորին մէջ տեսնուած քարիւղի հետքերը քննելու համար, եւ որոշեցին պարպել հորին բոլոր շուրջը: Ուրիշ անգամ ալ դարձեալ Պալաթէ ելած է այսպիսի լուր մը:

—Կայսերական կառավարութիւնը Գաղղիոյ Գրէսօ գործարանին շինել պիտի տայ չորս թորփիւնաձեւ՝ ամէն մէկուն համար 518 հազար 500 ֆրանք վճարելով:

—Սէլանիկի նախորդ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա՝ Սէլանիկէ մեկնելուն առթիւ այցելել է տեղւոյն վարժարանները, եւ 100 ոսկի նուիրել է՝ իւր վախճանեալ կնոջ անունով (Ֆէհմիյէ) կառուցած մշկիթին ծախուց համար նպարավաճառի մը խանութ շինելու պայմանաւ: Այս առթիւ կը ծանուցուի թէ՝ Հասան Ֆէհմի փաշա պաշտօնավարութեան առեւ բազմաթիւ աղքատ տղայ վարժարանները զրկել է՝ ինք վճարելով անոց թոշակները: Կ'ըսուի թէ վերջին երկու տարուան մէջ 200 ոսկի սուած է իւրեւ զպրոցական թոշակ:

—Պատայն ու Հէրէքէ այս տարի ալ 14 մահմետական տղայք՝ մայրաքաղաքի, Էտիրնէի, Սէլանիկի ու Պրեսթայի վարժարանները զրկուեցան:

—Յունաց Պատրիարքը չընդգրկուականա կը յորդորէ ժողովուրդը՝ այնպաղ պատուաւստուիլ ըստ նոր կանոնագրի:

—Էրզրումի կուսակալ Նազիմ պէյ շրջաբերականա պատուիրէր է նահանգին պաշտօնէից, որ իրենց պաշտօնն ու պատուաւորութիւնը կատարել ջանան ըստ ամենայնի հետեւելով հաստատեալ կանոնաց, որինաց ու հրամանաց, երբեք հակառակ վարմանց մէջ չըլտնուին՝ որոց հաւաքման եւ այլ գործառնութեանց մէջ, ընաւ միմայել լեզու չգործածեն: Եւ թէ՝ հակառակ վարուողները ծանր պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին՝ մանաւանդ հաւաքից ու ժամատարմայք: Շրջաբերականը զիտել կուտայ թէ՝ այսպէս վարուիլ պարտուպատած է կառավարական պաշտօնէից, եւ այսպէս կարելի է դժացընել ժողովուրդը, ինչպէս Նորին կայսերական Վեհափառութիւնը կը բաղձայ:

—Էրզրումի նահանգի նախակրթարանաց համար ուսուցիչներ պատրաստելու նպատակաւ՝ Էրզրումի մէջ վարժապետանոց մը բացուել, եւ դասախօսութիւնը սկսել են:

—Մանսուրի մէջ ալ վարժարան մը բացուեցաւ՝ ժամատարմայի ու ստորադաս սպայից վարժութեան համար:

—Մայրաքաղաքի գերմանական դեսպան Պ. Մարշալ՝ որ բացակայ էր, երկուշաբթի վերադարձաւ ամուսնոյն ու որդւոյն հետ:

—Բաղմաթիւ Ամերիկացիք մայրաքաղաք եկած են գորգ գնելու համար, եւ այս պատճառաւ մեծ շարժում կայ գորգի տուրեւառի մէջ:

—Մայրաքաղաքի ուսմանական դեսպանը երեքշաբթի Պուքէշ ուղեւորեցաւ:

—Սապան լրագիրը՝ Թրիէտի մէջ հրատարակուող հեղինակ լրագրէ մը իմանալով հրատարակած է թէ՝ Յուստատանի կառավարութիւնը, ըստ պահանջման Աթէնքի օսմաննան դեսպանին, որոշել է աւելցընել սահմանազրկել պահանջողներն, որպէս զի հեղինակ սահմանազրկէն աւաղակներ չկարենան մտնել օսմաննան սահմանները:

—Սամու կղզիի վերջին երկրաչափը՝ 75000 լիւրայի շինուց պատճառեղած է, եւ շինուցից մեծ մասն՝ աղքատիկ դասէ են:

—Մայրաքաղաքի իտալական դեսպանուհին հայրն՝ իշխան Գոլոնա, Նարոլի մէջ մեռել է:

—Իսթիքի մէջ գինետան մէջ՝ Մանու առուն մէկը՝ 40 տարեկան, ըստ սովորութեան՝ առաւօտէ մինչեւ երեկոյ օդին բաժակներ քամելէ ետքը՝ ինկեր մեռել է...: Թարապիւսի մէջ ալ՝ կողկակար Լէֆթէր՝ արքեպիսկոպիտի մէջ գիշերը տուել վերադառնալու առեւ ծովն ինկեր խեղդուել է...: Դասեր՝ արքեպիսկոպիտ համար:

—Մայրաքաղաքի ուսմանական դեսպանատան մէջ կազմուած յանձնաժողով մը 17000 ֆրանք հաւաքեց ուսման վարժարանաց համար եւ Պետրպոլիկ զրկեց Կարմիր խաչի ընկերութեան՝ որուն նախագահն է կայսրուհին:

—Ձերբակալման հրամանագիր հանուած է Ապոլիլէքի մահուան անձի մը համար, որ Եւրոպա փախել է:

—Սէլանիկի կուսակալութիւնը՝ աւերտիական հիւպատոսին առաջարկութեամբ կ'աշխատի ձերբակալել Անթուան Ենէրէր անուն աւերտագի մը, որ իւր պաշտօնավարած զբաղմունքէն 12000 ոսկի գողցել փախել է, եւ կը կարծուի թէ Սէլանիկի կողմէն եկած է, Հիւպատոսը 10000 ֆրանք պարգեւ խոստացած է ձերբակալողին:

—Կայսերական հրամանաւ՝ այսուհետեւ ուրբաթ օրերը Հասէքի կանանց հիւանդանոցի մէջ ալ երկու ոչխար պիտի գնուին բաշխուին:

—Պետական խորհուրդ անդամ Թուսուր Մահմուտ փաշազատէ Ամէտ պէյ հասցիներու յաւելման ծրագիր մը մատուցել է երկրական նախարարութեան: Պարթնի նախորդ Նայիպ Մէնէտ Հաչիմ էֆէնտին ալ՝ տարեկան 500 հազար ոսկի հասցիներ նոր աղբիւր մը յայտնել է՝ Հիմազի երկաթուղային շինութեան եւ զինուորական սպառազինութեան ծախսուց համար:

—Յունաց երեւելիներէն Պ. Էլմէ, Նիտէս Պրեսա գացել, կուսակալին այցելել, տեղւոյն յոյն վարժարանին՝ 200, եւ Համիտիյէ անուն վարժարան՝ 100 լիւրա նուիրել է: Ասոր ծախքով կառուցուած է յոյն վարժարանը:

—Էրզրումի նահանգի Սպեր գաւառակի Ջաղոս գիւղի մէջ Մէնէտ Ալի անուն անձին տան խոհանոցէն նախորդ ամսի 20ի զիշերը հրդեհ պատահելով՝ 23 տուն այրել են կրասիւքներով, արմատներով, գործիքներով ու անասուններով, եւ 95000 զըրուշի վնաս եղել է:

—Սամուսի մէջ Ունգալիան ըսուած տեղը հակելթի վաճառատուն մը այրել է:

—Օրտու գիւղաքաղաքի Թաչալա շրջուած հայ թաղի մէջ Յակոբեան Գալուստի պարագա տան մէկ կողմէն հրդեհ ծագելով՝ յարակից տուններուն ճարակեր, 16 տուն եւ 2 յարգանոց միմիկ գարձեր են: Հրդեհին առաջըն առնելու համար երկու տուն փրկուց են:

—Էրզրումի մէջ այս տարի ալ՝ ըստ սովորութեան ձիարշաւի շքեղ հանդէս կատարուեցաւ ի ներկայութեան

Թեան կուսակալին, զինուորական հրամանատարին, զինուորական ու վարչական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց, հիւպատոսաց եւ խուսն ժողովուրդեան: Կրկնու շքեղ զարդարուել է՝ Նուագախումբ մը Համիտիյէ քայլերգով սկսել է հանդէսն, որ երկու ժամ տեւել եւ բարեկարգութեամբ վերջացել է:

—Երուսաղիմայ մէջ գրամանեղ ընկերութիւն մը յերեւան հանուել է՝ Նախ բնուել է Տալիթ Սոլոմոն անուն մէկը, եւ ապա անոր 15 ընկերներն, որոնք վերջապէս խոստովանել են իրենց մեղաւորութիւնը: Կեղծ զըրամ շինող չորս մեքենայ գտնուել են:

—Սամու կղզիի վերջին երկրաչափէն շինուց կարօտելոց համար՝ մինչեւ ցարդ 138 հազար 693 զըրուշ հաւաքուել է:

—Իսթիքի Կէլիէ գիւղաքաղաքի մօտերը քար հանելու առեւ՝ փրկչական թուականէ առաջ շինուած աղօթարան մը եւ գիրք մը գտնուել է:

—Սերպիոյ թագաւորը՝ առաջին աստիճանի էլի Պլան պատուանշան ընծայել է Պէլկրատի օսմաննան դեսպան Յիլմին փաշայի:

—Մայրաքաղաքի սերպ դեսպանը՝ որ բացակայ էր, հինգշաբթի վերադարձաւ:

—Էտիրնէի նահանգի Միտիա գաւառակի գալմաքաւութիւնը՝ Հաֆիքի գալմաքաւ կ'առնու էֆէնտին: Սըվալի նահանգի Հաֆիք գաւառակի գալմաքաւութիւնը՝ Միտիայի գալմաքաւ Երկրի Մանուգի էֆէնտին: Առաջին աստիճանի Շէֆաքաթ պատուանշան՝ Երզրումի խաչի ընկերութեան՝ որուն նախագահն է կայսրուհին:

—Սիւլթանի Միտիայի աստիճան՝ Սադրի կառավարչի օգնական Բլանթին էֆէնտին: — Լիւպաթ օսկի շքադրամ՝ Պոլսոյ յոյն հոռիականաց պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Էլիզարա Տ. Միտիայի Շէրիմի: — Պալայի աստիճան՝ Երզրումի նախարարութեան ընդհանուր հաշուոց ձիւղ տնօրէն Ջիւնի պէյ: — Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Բ. Դրան Ամէտի գիւհակի արտուղարներէն Բլանթին պէյ: — Բաւիա աստիճան՝ Պարթնիքի թագապետութեան գեղադործ Օլագեան Ռուբէն էֆէնտին: — Մարգահամարի վարչութեան ընդհանուր տնօրէն անուանեցաւ՝ Բ. Դրան հպատակութեան գիւհակի առաջին քարտուղար Սալիմ պէյ:

—Միլիթիլայութեան աստիճան՝ Կայսերական անձնական հրացանակարաց զեղապետ Իպրահիմ պէյ: — Առաջին աստիճանի Մէնէտի պէյ: — Կարգաւորչի քննիչ Համիտի փաշայի, եւ վարչական արտաքին գործեր նախարար Մէրի տէլ Վալ կարգինալի: — Երկրորդ աստիճանի Շէֆաքաթ թրն. գանձարանի խորհրդայ անդամ Իսմայիլ Շէֆի փաշայի ամուսին տիկինը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսեւաքուն պատկերազմի վրայ իրաւած հեռագրող մէկ մասը գործաւորարու հակառակ են բուրձնային: Զիֆուէ ի Վիլնիս հեռագրեր են թէ՝ Բորթ-Արթիւրի ղէմ ձառնեց չորս օր ուժգին յարձակումներ ըրել, բայց առանց որ եւ յաջողութեան ետ մղուել են մեծ կորուստ կրելով: Իսկ Թորթի Ի Լոնտոն հեռագրուած է թէ՝ ձառնեց չարունակելով Բորթ-Արթիւրի պաշարու մը եւ յառաջ տանելով՝ կտրուելով ընդ զրաւած են, եւ թէ՝ ձառնել կառավարութիւնը 350 հազար նոր զինուոր գործի տակ կոչելով՝ մէկ միլիոն զինուոր պիտի ունենայ Մանչուրիոյ մէջ: Փարիզէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ Նալուր առաջին ճակատաւարտէն ի վեր Ռուսաց կորուստն է 50000 զինուոր ու սպայ, 7 զորավար սպանուած կամ վիրաւորուած, 160 թնդանոթ մը 10 միլիոն փամփուշտ: Երկու կողմանէ ալ հեռագրեր կան

ծանուցանող թէ՝ հաշուութեան որեւէ միջնորդութիւն առ այժմ չեն ընդունել: Նիւ Ռուսիա եւ ո՛չ ձառնեց, եւ՝ թէ՝ երկու երկրաց ժողովուրդը ալ ընդհանրապէս կ'ուզեն որ պատերազմը շարունակուի, մանաւանդ Ռուսը կը պահանջեն ջախջախիլ ձառնեց առաջարկուածութիւնը, եւ գոյրով կը գան երբ հաշուութեան վրայ խօսք բացուի:

—Ռուսիոյ ծովային նախարարն առաջարկել է դադարիլ պաշտօնաւարութիւնէ:

—Բորթ-Արթիւրի ոռոս հրամանատար մտադրել է անձնապաշտ ըլլալ՝ երկէ Պետրպոլիկէ անձնատրութեան հրաման տրուի իրեն:

—Ձառնեց կը սպաննեն իրենց ձեռքն ինկած չինացի ասպատակները:

—Բէքիւնի դեսպանը Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան պահանջներ են՝ նահանգաց մէջ վերահաստատել անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը:

—Ձառնեց սպայ մը թորփիլ մը առա՛ լողալով Բորթ-Արթիւրի նաւահանգիստի մօտեցել է, սակայն ուստի տեսել եւ թորփիլով մը սպաննել են:

—Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ՝ Լոնկորի մէջ չորեքշաբթի կարավան մը զծէն դուրս ելաւ, 9 հոգի մեռան եւ 50 հոգի վիրաւորուեցան:

—Չինաստանի մէջ օտարազգեաց թշնամի նոր ընկերութիւն մը կազմուել է Չաի-Նուան անունով, Պոքսորներու նման: Ունի բազմաթիւ անդամներ, եւ գրգռիլ յայտարարութիւններ պտտցունել կուտայ փողոցներու Բեքիւնի անգղիական դեսպանն ու գաղղիացի եպիսկոպոսը կը կարծեն եղբի թէ վրդովեալ բան չկայ Չինաստանի մէջ:

—Ռուս գորավար Անտրեանօֆ՝ որ ծանր վիրաւորուելով Մոսկուա վերադարձած է այժմ, — զօրավար Բորտուրաթի կողմանէ սպայից տրուած կոչումը մը մէջ բտել է. — «Նահանգեցէ, որչափ կ'ուզէ՛ք նահանգեցէ՛ք, հաստատուն պահեցէ՛ք ձեր քաջասիրտութիւնը. աշխատեցէ՛ք ի դաշտ բերել ձառնները. անդ պիտի հաստատենք մեր ինչպէս զինուոր ըլլալն»:

—Ձառնել կառավարութիւնը պտտերազմական ծախքը հայթայթելով հանդերձ՝ 6—7 միլիոն եւն որոշել է մարտանաւոց շինութեան, եւ 11/3 միլիոն՝ ծովեզերեայ հրետանիներու համար:

—Գերմանիոյ կայսրը 10000 մարդ պարգեւ խոստացել է՝ Բորթ-Արթիւրի ուղեւորակ գերմանական նաւային կործարակիչները մը գտնուղին:

—Գերմանիոյ կայսրը՝ ըստ հրահանգի բռնի միջոցով Միլիթիլայականի մէջ պոլսոյ մը պիտի ընէ յառաջիկայ գարնան, անդրանիկ որդւոյն ամուսնութեան հանդէսէն ետքը:

—Նիւ Երեքի մէջ մօի մեծ գործարան մը այրել, պաղ օդի միջերանցներու ամուսնաքով ի խոչընդոտուելու պայման, իստունի չափ ջրահանկիք ամուսնաքի շօղիին մէջ խեղ զրուել, եւ քանի մը սպայից աչքերը կտրուել են: Հարիւրաւոր ջրահանկիք աշխատող են հրդեհ մարեկու համար:

—Նիւ Երեքի մէջ այս օրերս մեռաւ Լուի Ֆիլիպիան անուն միլիոնատէր հացագործ մը, որ 20 տարիէ ի վեր ամէն գիշեր 30) հաց կը բաժնէր աղքատացի կտուղագրով մը պատուիրած է շարունակաւ այս բարեգործութիւնը:

—Սիւլթանի երկրական նախորդ նախարար Սեր Ռիւիւր Հաքորդ յանկարծամահ եղել է: Երեսփոխանական ժողովոյ անդամ էր եւ ազատականաց պետութիւնը:

—Լոնտոնի մէջ (Մասաչուսէթ նահանգ Ամերիկայի) անգղիական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար՝ իւր ինքնաշարժ կտաքը օրինական արագութեան աւելի վազցնելուն համար քանուել են սուպանի երկաթուղիներէ, ուսակայն անպաղպար ծախակուել է, որովհետեւ գեազանատան բողբոյն վըրայ՝ արտաքին գործոց նախարարը Մասաչուսէթի կառավարչին հեռագրել է թէ՛ այդ ձերեւակաւութիւն հակառակ է դաշնակցային օրինաց ու միջազգային բարեկրթութեան, եւ թէ՛ զերազմն

ատեանը միայն կրնայ քննել օտար գիւհակալութեաց յանցանքներն ու ճիշդներն:

—Սօֆիայի մէջ 7 գործաւորք մեծ զբաղակը մը երկրագործական զբաղմունքները յարկն հանելու առեւ, զբաղակըր սահներ զլուրեր եւ փայտէ սանդուղքը խորտակել է: Գործաւորաց 20 մեռել եւ 50 ծանրապէս վիրաւորուել են:

—Ռուսիոյ կայսրը Օտէսա գացել, պատերազմի դադող զինուորները առեւ՝ վերագործել է:

—Թիպէթի խնամակալ կրօնաւորը Պետտայի մէջ ոսկի արձան Նուիրել է անգղիական զօրաց հրամանատար Մաքսուալտ զօրավարի, աստուածային օրհնութիւնը հայցելով, եւ շնորհակալ ըլլալով՝ թիպէթական վանքերոր սրբապաշտութեան աղաւ պահելուն համար:

—Փարիզէ կը հեռագրեն թէ՛ Ամերիկայի թղթատարական պաշտօնալը զողուել է Հալի տարուելու առեւ, եւ այս գողութիւնը մեծ կարուորութիւն ունի:

—Փարիզէ հեռագրուած է թէ՛ Գերմանիոյ մէջ ուժգին երկրաշարժ պատահելով՝ Թրիւթիւտ քաղաքը, բոլոր բնակիչներովը (5000 հոգի) քարուքանդ եղաւ: Լոնտոնէ ալ (լրագրէրէն իմանալով) հեռագրուած է՝ Թրիւթիւթի կղզիի Բուէպլո Գոլդաւտ քաղաքը աւերեցաւ ջրերի մեծ խողովանի մը պայթմամբ, եւ կը կարծուի թէ 5000 հոգի զոհ եղած են:

—Ի Չինայի մէջ (Միանցալ Նահանգ) զպրոցի մը զբօսավարին մէջ աշակերտք խաղալու առեւ, ապիտաւ կամուրջ վրէր, աղայք թափել են նըրկուղի մը մէջ, ուր կոյուղիներէ չորս տեք ջուր հաւաքուած է եղելու 10 տղայք՝ 7—12 տարեկան՝ խեղդուել են: 12 տղայք աղատել են, բայց 6ին կեանքը՝ վտանգի մէջ, որովհետեւ աղտեղի ջուր կլլել են:

—Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար իւր ստորագրաւ պաշտօնէից ըսել է. «Պէտք է անկեղծ ու բարեպաշտ կամ ընթացք ունենալ գոյութիւն ունեցող հաստատութեանց ու ժողովրդական համար: Փոխարարած վտանգութեամբ միայն կարելի է նպատակաւոր արդիւնք ձեռք բերել»:

—Անգղիացեղ թիպէթ առաւառայն առթիւ կը պատուիր թէ՛ Թիպէթի Պրահմաբոդի գետին անցած երկրի մէջ կը գտնուին վարիներ ու տարգակեր, որ զիջատ չեն հազարի, զէնք չունեն, օտարականներէն կը վախան, եւ երբ իրենց մէջ կ'ուկ պատահի՝ ահուանելով ու եղունգներով կը զիջատեն զիրար:

—Չինաստանի մէջ բարձրաստիճան պաշտօնատար մը հացավաճառի եւ զինուորի մը կառույ պատահելով՝ կանգ առել, եւ իմանալով որ գինուորը հաց մը յափշտակած կերած է առանց վճարելու, բոտ առաջարկութեան հացավաճառին՝ զինուորին ըստամոքսը դուրս հանել տուել, հացին յափշտակուած ըլլալն հաստատուել, հացագործին դրամ տուել՝ մեկնել է, զինուորին զիտել թողուլ:

—Աֆղանստանի Էմիրը՝ երկրին ցեղերուն մէջ յաճախ պատահած կռուոց ու արիւնհեղութեանց վերջ տալու համար՝ նոր կանոնագիր մը հրատարակել է, որով՝ 20000ական բուրխաւոր գանգ պիտի առնուի կռուող ցեղերուն երկուքէն ալ: Ըստ այնմ՝ 20000ական բուրխաւորներ է՝ Քեապիլի կողմէր կռուող երկու ցեղերէ, եւ ցեղապետք բանտարկուել են:

—Թուրքաստանի բնակիչներէն շատերը՝ Աֆղանստան գաղթել հաստատուել են:

—Ֆէրրարէի (Իտալիա) կայսրանէ

— Վերջապահը խոսքը : Պատկերա-
տեսներ հասաւ :

Կոմսը քայլերը ուղղեց դէպ ի ներս,
ջարան . բայց հազիւ թէ օսմին վրայ
կոխած էր , ետ դարձաւ :

— Պատկեր... :

— Հրամայեցէ՛ք , տէր իմ :

— Ընդունէ՛ք այդ կինը եւ թող հան-

գըտանայ . բայց պէտք է որ առա-
ւօտուն կանուխ մեկնի առանց զիս
տեսնելու :

Յետոյ ննջարան մտաւ , դուռը դո-
ցեց : Պատկեր տարաւ անձանթը իւր
կնիւնը :

— Աժուխ դէր վառարանին մէջ ,
որպէս զի խեղճ կինը կարենայ տաք-
նալ :

Հուսկ յետոյ դիտարկում սպասաւո-
րին բերնէն ուրախութեան ազդակ
մը բարձրացաւ :

— Դո՛ւ ես ... օրիորդ Սօլանժ :

— Լո՛ւք , կ'աղաչեմ . կոմսը չիմանայ :
Պատկեր եւ Անէթ փութացին ա-
թոռ մը բերել նորիկ օրիորդին :

— Շնորհակալ եմ , մի՛ յոգնի՛ք . ես

կ'օր Անէթ , պաքսեմ դեմք :

Մեր կինը՝ սաստիկ յուզուած՝ ըն-
դունեց ջերմ համբոյրը ծաղկահասակ
օրիորդին՝ որ կուլար :

— Սօլանժ , պզտիկ Սօլանժ , մի՛ լար :

Պատկեր երբեք չէր հեռանար ա-
նոր քովէն :

— Անշուտ պիտի ընդունին զուժա-
րար ըմպելիք մը :

— Ո՛հ , հանգստեան միայն պէտք

ունիմ : Անէթ պիտի օրոշէ պառկելու
տեղս :

— Ո՛ր սենեակին մէջ կուզես նն-
ջել :

— Զնե՛ք ո՛չ շատ հեռի : Կը վախճա-
յայ մեծ պատերէն . ձեր օտո առեկի
հանգիստ պիտի քնանամ :

Կէս ժամ վերջը աղիկը սկսաւ
հանդարտ քնանալ : Անէթ յարակից
սենեակը տարած էր իւր անկողինը :
Դղեակին ետեւի կողմը , ընդարձակ
ննջարանին մէջ , կոմսը զիջերնցը հա-
գած՝ կը դիտէր կենդանաւոր մը ... :

* * *

Հետեւեալ առաւօտ կանուխ Պա-
թիսթ յարգարեց ձին , եւ տարաւ կոմ-
սին , որ կը պատրաստուէր պոռոյտ մը
ընել անտառին մէջ : Մօրիս՝ կարծես
մոռցած էր զիջերնցը պատահարը
կամ մոռնալ կը ձեւացունէր : Հեծաւ
ձին եւ անհերձութեամբ անտառին
ծանրերուն մէջ :

Սօլանժ տակաւին արթնցած չէր .
պատահանաց փեղկերը փակ էին . ըն-
դունաւորը պահիկ մը խորհեցաւ տի-
րոջը ներկայ տեսուր վիճակին վրայ ,
ուզեց հասկնալ անոր դադարեցողութիւն
դռնէ մը քանին : Սակայն՝ իբր հաւա-
տարմ ծառայ , լաւ համարեց զսպել
հետաքրքրութիւնը՝ որ կրնար մեծ
վիշտ պատճառել կոմսին :

Երկու ժամ ետքը Մօրիս անտա-
ռէն վերադարձաւ Արտատուր զուար-
թութիւն մը կը նշմարուէր զիմացը
վրայ : Պատկեր իբր բազում ժամանա-
կէ ի վեր չէր տեսած անոր ժպտիլը ,
չափազանց ուրախացաւ :

— Ինչի՛ն թէ՛ տեսական ժպտիլ մ'ը-
լար ... ըսաւ ինքնին :

— Պարոն , արդեօք լաւ պոռոյտ մը

ըրե՛ք :

— Այո՛ , բաւական զուարճալի . սա-
կայն շատ անօթի եմ . ըսէ՛ Անէթի
թէ՛ բուսն անօթեակով պիտի լայնեմ
ինչ որ պատրաստած է . միայն թէ՛
զրասնելիս մէջ պիտի ճաշեմ , որով
հետեւ աշխատութիւնս շատ է եւ մա-
նաւանդ ստիպողական :

— Գրասնելիս մէջ ... բայց ... :

— Այո՛ , բացարձակապէս պարտաւոր
ես կատարել հրամանս :

— Տէ՛ր իմ , ձե՛ն հրաւանդան մը
պատրաստուած է ընդարձակ ճաշա-
րանին մէջ ... Հաճեցէ՛ք անոր վրայ
ճաշել :

— Բայց ինչո՞ւ համար ... Ինչ կայ :

— Այսօր , հոկտեմբեր 31 , ձեր ծը-
նդեան տարեդարձն է : Ընտիր փուն-
ջերով եւ զանազան գեղեցիկ վարդե-
րով զարդարուած է հրաւանդանը :

— Հաւատա՛մ որ ըրորով մոռցած
էի . ուրեմն այսօր ճիշդ 40 տարեկան

եղայ . պիտի ճաշեմ հրաւանդանին
վրայ , զո՛ն ընկու համար զքեզ :

Յետոյ կոմսը ճաշարան մտաւ , եւ
ապշեցաւ մնաց տեսնելով ծաղկանց
առատութիւնը . դիտեց ամէն կողմ եւ
սքանչացաւ :

— Պարոն , գո՛ն էք , հարցուց Պա-
թիսթ :

— Անտարակոյս , ո՛վ սրտիս հատո-
րը : Գիտէիք որ կը սիրեմ վարդերը եւ
անա՛յ այսօր զանոնք ինձ կը ձօնեն :

Շնորհակալ եմ այդ ազնիւ արարքիդ
համար :

— Տէ՛ր իմ , ես չեմ ո՛չ սեղանը զար-
դարողը եւ ո՛չ ալ ... :

— Հապա ո՞վ է . Անէթ :

— Ո՛հ , ո՛չ . բոլորովին տարբեր
մէկը ... :

Այս պահուս ճաշարանին դրան առ-
ջեւ տեսնուեցաւ Սօլանժ . սեմին վրայ
կանգնած էր սաստիկ տգիտ :

— Տակաւին հո՞ս ես , պոռաց կոմսը
կատաղութեամբ . կորսուէ՛ շուտ ... :

Սօլանժ պատասխանեց հետեւեալ
յուզիկ կերպով .

— Հօրեղբայր , ըսուի՛ր թէ՛ չէ՛ք ըն-
դունած զիս՝ որ ձեր եղբորդուստրը՝
Սօլանժն եմ :

Յետոյ յարեց .

Յատկապէս եկած եմ փարիզէ ,
չնորհաւորելու համար ձեր ծննդեան
քառասներորդ բարեբաւար տարե-
դարձը , եւ ձեզ խոնարհարար մատու-
ցանել ծաղիկներ՝ զորս երբեմն կը
սիրէիք : Բայց դո՛ւք հօրեղբայր ,
ուզեցիք զիս վաճել ի փոխա-

րէն ազնիւ զգացմանցս : Գիտէիք որ
պիտի չընդունեմ զիս . բայց խորհեցայ
ճարտար միջոցաւ մը ի գործ դնել ըզ-
նեղ տեսնելու անկեղծ փախաւքս : Ա-

հա՛ այս պատճառաւ երէկ երկոյ ներ-
կայացայ Պատկերի՛ն իբր մօրերեւ
խեղճ օրիորդ մը , հայցելով ձեր գու-

թը : Հայրս չափազանց տխուր է .
միշտ կը մտածէ ձեր վրայ , եւ կը փա-

փաքի ձեր ներկայութիւնը վայելել ,
ինչպէս երբեմն : Կ'ուզեմ գիտնալ թէ՛
ինչ պատճառաւ լքած էք ձեր եղ-

բայրն ու զիս : Ո՛հ , պիտի չմեկնիմ
առանց պատճառի հասկնալու : Շնոր-

հակալ եմ հօրեղբայրս , շատ շնորհալու-
չափազանց յոյժեմ եմ եւ տակաւին
չհրամայեցիք ինձ՝ անդ մը նստիլ ... :

Որովորդե՛ք հազիւ խօսքը լրա-
ցուցած՝ գետին ինկաւ յուզուած եւ
զրեթէ խեղափոխուալ : Կոմսը բոլոր զօ-

րութեամբ վեր վերցուց զայն , նրա
տեղուց թիկնաթիռի մը վրայ եւ օգ-
նութեան կոչեց սպասաւորն ու սպա-

սուհին :

— Պատկեր , Անէթ , վաղեցէ՛ք ... :

Չկարողացաւ լսել ընել իւր ձայ-
նը , որովհետեւ անոնք իրենց սենեակ
կը քաշուած էին : Օրիորդը չափա-
զանց զուճատ էր : Մօրիս ջուր օրակց
անոր երեսին եւ խեղճ բաւական
կազդուրեցաւ :

— Սօլանժ , հանգստացա՛ք քիչ մը :

— Հաճեցէ՛ք , հօրեղբայր , եղանկի
խօսիլ հետս :

— Կ'ուզէ՛ք որ կոչեմ ... :

— Դարձեա՛լ ... :

— Կ'ուզեմ որ կոչեմ սպասաւորը :

— Շնորհակալ եմ ներում կը խնդ-
րեմ , հօրեղբայր , զձեզ ակամայ յոգ-
նեցունելուս համար : Ձեր խառութիւն-
նը՝ կարծես՝ մահուան մղեց զիս :

— Կուզեմ պատկիլ :

— Այո՛ , եթէ թոյլատրէք միջօրէին
ձեր գրասնեակը գալ ու խօսիլ :

— Անէթ քեզ համար անկողին մը
պիտի պատրաստէ ընդարձակ ննջա-

սենեկիս մէջ :

— Չպատասխանեցիք հարցմանս :

Ենդճ աղիկը արտօսարթոր տա՛օք
կը դիտէր կոմսը . կը ջանար օգտուիլ
այս յարմար առթիւ՝ հօրն ու հօրեղբո-
րը մէջ հաշտութիւն գոյացնելու
համար :

— Կ'աղաչեմ , կը պաղատիմ , մի՛
մերժէք առաջարկութիւնս : Կը փա-

փաքիմ գիտնալ թէ՛ ինչ պատճառաւ
չեմ արժանացած ձեր սիրոյն՝ որ եր-
բեմն այնքան անկեղծ էր թէ՛ հօրս եւ
թէ՛ ինձ համար :

Կոմսը գլխիկոր եւ տխուր՝ կ'ուն-
կընդէր օրիորդին այս սրտաճմիկ
խօսքերուն :

— Լա՛ւ , ըսաւ վերջապէս , ճաշէն

յետոյ պիտի խօսիք զրասնեակին մէջ :

— Պիտի չյանդիմանէ՛ք Պատկեր :

որ ... :

— Դարձեալ լաւ . սակայն եւ այն .

պէս իւր պարտաւորութիւնն էր ... :

— Զընդունի՛ր զիս :

— Աւելի լաւ պիտի ընէիք , եթէ
չներկայայտիք իբր մօրերեւ մը : Ինչ
եւ ինչ :

Յետոյ կոչեց սպասուհին , պէտք
եղած հրամանները տուաւ եւ անոր
խնամոց յանձնեց Սօլանժը :

Միջօրէին՝ ճաշէն ետքը՝ օրիորդ Սօ-
լանժ վաղեց հօրեղբայր զրասնեակը :

Կոմսը բացակայ էր : Աղիկը սաստիկ
կը զոյար դեղնած ու թոռած սաղար-
թի մը նման : Բառորդէ մը Մօրիս
սենեակը մտաւ ու բազմեցաւ թիկնա-

թոռի մը վրայ : Յետոյ անմիջապէս
հարցուց .

— Ինչ կ'ուզես հասկնալ , Սօլանժ :

— Որովորդե՛ք , հաճեցէ՛ք բացարձա-
կապէս յայտնել ձեր մենակեցութեան
պատճառն ու նպատակը :

— Խնդրածդ անկարելի բան մ'է :

— Այլեւս փոքր աղիկի մը չեմ :
Գիտութիւն մը կը տրի՛ք հօրս ու ձեր
մէջ : Այո՛ , գիտութիւն մը՝ որ պատ-
ճառ եղած է հօրս եւ մանաւանդ ձեր
դժբաղդութեան :

— Որովորդե՛ք զաղտնիքներս այլոց
հաղորդել :

— Ըսի՛ր թէ՛ այժմ փոքր աղիկի մը
չեմ . գիտեմ թէ՛ մենակեցութիւնը կը
մնասէ ձեզ :

— Միթէ՛ չեմ կարող ուզածիս պէս
ապրիլ : Ինչ առնչութիւն ունի կեան-

քըս ըսկիկիդ հետ :

— Անգուժէ՛ք , հօրեղբայր , շա՛տ
անգուժէ՛ք : Ձեր այդ վարմունքն անօր-
եայ տառապանացս միակ պատճառն
եղած է : Բոլոր զուարճութիւններս՝ ե-

թէ երբեք ունեցած եմ , փոխուած են
տրտութեան : Ձեր սիրտն քարացած
է , եւ ձեր խիղճը՝ կարծես բոլորովին
անզգայացած :

— Ո՞վ ըսաւ որ ունիմ անզգայ
խիղճ մը ... :

— Այն ընթացքը՝ զոր ունիս հօրս
եւ ինձ հանդէպ : Յանցաւոր մը չպատ-
ժուիր առանց դատուելու : Դո՛ւք ,
հօրեղբայր , կ'ուզէք զիս պատժել ա-

ռանց դատելու :

Կոմսը կ'ունկղդէր լոկի . սակայն
լոռութիւնը մօտաւորաւ բարկութեան մը
նշանակն էր :

Օրիորդը գուշակեց զայս . մօտեցաւ
եւ ծուր դնելով անոր առջեւ , ըսաւ .

— Միթէ՛ մոռցա՛ք պաքսամտներն ,
կարկանդակներն ու զո՛ն ազան մի-
գերն՝ զորս կը նուիրէիք ինձ՝ ձեր սյը-
թիկ Սօլանժին :

— Ուրեմն է՛ք , Սօլանժ , ոտքի ե-
լի՛ր ... :

— Ո՛հ , վերջապէս ինչեցիք թէ՛
պէտք է հետս եղանկի խօսիլ :

— Սօլանժ , կ'աղաչեմ , մի՛ ջանար
հասկնալ զաղտնիքներն : Ծակատա-

գիրս այս է եղեր : Եթէ արդի վիճակ
զձեզ կը վշտացունէ , քաջ գիտցի՛ր թէ՛
առանձին չես ցաւոցդ ու տառապա-

նացդ մէջ . ունիս ընկեր մը՝ թշուառ
հօրեղբայրդ ... :

— Պիտի յայտնէի՛ք հօրս ինչ որ չէ՛ք
ուզիք պարզել ինձ :

— Ո՛հ , ո՛չ երբեք : Վերադարձի՛ր
փարիզ եւ ապրէ՛ հայրկիկը խնամոց
ներքեւ : Վերջին անգամ մ'ալ եկո՛ւր
մօտս ... :

Մօրիսը տակաւին , քանի
որ ժամանակ ունիս :

— Նստիմ ձեր ծուռեցրուած վրայ ... :

— Այո՛ , զայնուհետեւ պիտի չըլլայ
այժմ օրիորդ մ'եմ ու մանաւանդ զե-

ղեցիկ : Արդի կեանքդ յար եւ նման է
հանգուցեալ բարեխիշատակ մօրս երի-

տասարգութեան ... :

— Ուրեմն չէ՛ք ատեր զիս , սիրելի
հօրեղբայրս :

— Ո՛հ , կը սիրեմ զքեզ ... Ինչպէս
երբեմն :

— Շնորհակալ եմ , ազնիւ հօրեղ-
բայրս : Հաղորդեցէ՛ք զիս եւ խօս-
տացէ՛ք մէկտեղ փարիզ վերադառնալ :
Հաշտութեան անկեղծ համարող մը
զրուցութեամբ օրիորդին կարծած ձակ-
տին վրայ ... :

Թարգմ. Սիմոն Հ. Ա. Այաճաճեան

Նումէր	Ֆրանկ	Նումէր	Ֆրանկ	Նումէր	Ֆրանկ	Նումէր	Ֆրանկ
599326	300000	592329	1250	548520	1000	1279991	1000
1634236	25000	632170	»	551624	»	1325770	»
60192	10000	802098	»	551625	»	1328292	»
1757311	»	964574	»	552833	»	1422524	»
493862	2000	1422525	»	629981	»	1545796	»
582151	»	1444814	»	691765	»	1597188	»
717863	»	1509730	»	717862	»	1614167	»
964735	»	1757313	»	717865	»	1785533	»
1798386	»	1891971	»	732018	»	1869490	»
1895103	»	78188	1000	748099	»	1878451	»
32129	1250	264320	»	879569	»	1976475	»
296727	»	421932	»	1049433	»		
4551371	»	459208	»	1112611	»		

800 ԱՄՕՐԹԻ ԾԱՀՈՂ ԹԻԻԵՐ

5071—	5	385066—	70	710576—	80	1111196—	200	1634237—	40
7446—	50	385866—	70	717861—	5	112612—	5	1635221—	5
32126—	30	388401—	5	725736—	40	1129916—	20	1639051—	5
36986—	90	388446—	50	732016—	20	1166181—	5	1704096—	100
46101—	5	421931—	5	743081—	5	1170846—	50	1708556—	60